

طرح آمریکا برای کریدور زنگزور به دنبال قطع ارتباط ایران با قفقاز است/ دور کردن جمهوری آذربایجان و ارمنستان از روسیه

هدف از طرح آمریکا برای کریدور زنگزور، قطع بیشتر ارتباط ایران با قفقاز و آسیای مرکزی و در نتیجه تشدید محاصره ایران در همسایگی خود است.

به گزارش آران نیوز به نقل از تابناک، استاد دانشگاه آلاباما آمریکا می گوید سیاست های ایران در قفقاز مدت هاست که واکنشی و عموماً ضعیف بوده است.

به گزارش سرویس بین الملل تابناک، «تام باراک»، نماینده ویژه آمریکا در امور سوریه و سفیر واشنگتن در ترکیه گفته است که یک شرکت خصوصی آمریکایی می تواند کنترل کریدور «زنگه زور» را بر عهده بگیرد تا مذاکرات صلح بین باکو و ایروان پیشرفت داشته باشد.

باراک روز جمعه در نشست خبری در نیویورک به خبرنگاران گفت: «ارمنستان و جمهوری آذربایجان بر سر ۳۲ کیلومتر جاده اختلاف دارند، اما این موضوع شوخی نیست. این اختلاف بیش از یک دهه است که ادامه دارد، فقط ۳۲ کیلومتر جاده.»

سفیر آمریکا در ترکیه در این باره افزود: «پس کاری که آمریکا انجام می دهد این است که می گوید: «ما کنترلش را می گیریم. این ۳۲ کیلومتر جاده را به ما برای مدت صد سال اجاره بدهید، و همه شما می توانید از آن استفاده کنید.»، اما این دیدگاه های قبيله ای همچنان پابرجاست و از بین نمی رود.»

علاوه بر این، نماینده آمریکا در این نشست خبری گفت که «ترکیه وسط این ماجرا قرار دارد»، با این که این کشور ارتباط مرزی با منطقه مذکور ندارد.

اظهارات باراک اولین تأیید رسمی است که دولت رئیس جمهور جدید آمریکا دونالد ترامپ پیشنهاد داده است تا این مسیر توسط یک شرکت تجاری خصوصی آمریکایی مدیریت شود که مثلاً نقش «ضامن بی طرف» را ایفا کند.

همزمان به این اظهارات دونالد ترامپ رئیس جمهور آمریکا نیز اعلام کرده که ما موضوع میان ارمنستان و (جمهوری) آذربایجان را حل کردیم؛ به نظر می رسد که اقدامات ما نتایج خوبی را در بر داشته است!

در واکنش به ادعا های «تام باراک» سفیر آمریکا در ترکیه، «نازلی باغداساریان»، سخنگوی نخست وزیر ارمنستان امروز دوشنبه در پاسخ به سوال خبرگزاری «آرمن پرس» گفت: ارمنستان واگذاری کنترل قلمرو حاکمیتی خود به هیچ طرف ثالثی را مورد بحث و گفت و گو قرار نمی دهد.

دولت «رجب طیب اردوغان» رئیس جمهور ترکیه روز دوشنبه به خبرگزاری ریانووستی اعلام کرد که از گزارش ها درباره تمایل آمریکا برای مدیریت کریدور موسوم به زنگزور در ارمنستان بی اطلاع است.

با وجود این پیشتر یک منبع آگاه به وب سایت میدل ایست آی گفته است که در اصل این ترکیه بود که ایده مدیریت کریدور توسط یک شرکت خصوصی مورد تأیید هر دو طرف (ارمنستان و آذربایجان) را مطرح کرد. این منبع افزود: «با این حال، طرف ارمنی درخواست کرد که این شرکت در بخش نخجوانی کریدور هم فعالیت داشته باشد که این موضوع برای باکو پذیرفتنی نبود.»

سخنگوی نخست وزیر ارمنستان در واکنش به موضع اعلامی «توماس باراک» سفیر آمریکا در ترکیه و فرستاده ویژه این کشور در امور سوریه تأکید کرد: ما بار ها اعلام کرده ایم که ارمنستان موضوع رفع انسداد زیرساخت های منطقه ای را منحصراً در چارچوب حاکمیت، تمامیت ارضی و صلاحیت قضایی خود مورد بحث قرار می دهد. ما نمی توانیم هیچ منطق دیگری را در نظر بگیریم. بنابراین، گزینه ذکر شده توسط سفیر آمریکا امکان پذیر نیست.

درباره این موضوع خبرنگار تابناک گفت وگویی با پروفسور نادر انتصار، رئیس دانشکده علوم سیاسی دانشگاه آلاباما آمریکا انجام داده که در ادامه می آید.

کتاب «ماراتن مذاکرات هسته ای، از سعدآباد تا کوبروگ» به قلم نادر انتصار رئیس دانشکده علوم

سیاسی دانشگاه بوستون و کاوه افراسیابی، استاد دانشگاه بوستون آمریکا از جمله آثار انتصار به شمار می رود. همچنین کتاب «سیاست کرد ها در خاورمیانه» از جمله آثار شناخته شده انتصار است که ابعاد سیاسی و اجتماعی ادغام کرد ها در جریان اصلی زندگی سیاسی-اجتماعی در ایران، عراق و ترکیه را تحلیل می کند.

*ایالات متحده اعلام کرده یک شرکت خصوصی آمریکایی می تواند کنترل کریدور «زنگه زور» را بر عهده بگیرد تا مذاکرات صلح بین باکو و ایروان پیشرفت داشته باشد. واشنگتن هدف این طرح را تسهیل صلح بین جمهوری آذربایجان و ارمنستان اعلام کرده است. اهداف واقعی آمریکا چیست؟

دو منفعت ژئوپلیتیک اساسی وجود دارد که آمریکا قصد تقویت آنها را دارد. اول، قطع بیشتر ارتباط ایران با قفقاز و آسیای مرکزی و در نتیجه تشدید محاصره ایران در همسایگی خود.

دوم، وادار کردن باکو و ایروان به فاصله گرفتن از مسکو در شرایطی که تنش بین روسیه و هر دو این کشور ها در حال افزایش است و مسکو تمرکز خود را بر جنگ با اوکراین گذاشته است.

*مزایای پیشنهاد آمریکا برای این کشور چه می تواند باشد؟

مزیت اصلی برای آمریکا، ایجاد پایگاهی محکم در منطقه ای است که حضور واشنگتن به اندازه رقبای اصلی آن پررنگ نبوده است. علاوه بر این، منابع انرژی و اقتصادی منطقه برای آمریکای ترامپ بسیار جذاب هستند.

*این چگونه می تواند بر پروژه «یک جاده- یک کمر بند» چین تأثیر بگذارد؟ و اساساً، چه تهدیدات امنیتی و اقتصادی احتمالی از پیشنهاد آمریکا متوجه چین است؟

ابتکار جاده و کمر بند چین یک پروژه گسترده، چندوجهی و چندلایه است که مناطق وسیعی را پوشش می دهد. اگرچه نفوذ تدریجی آمریکا به قفقاز جنوبی ضربه ای به پروژه جاده و کمر بند چین وارد خواهد کرد، اما به خودی خود نمی تواند پروژه های چین را منحرف کند.

*اتحادیه اروپا از پیشنهاد آمریکا حمایت کرده است. آیا این می تواند تهدیدات امنیتی یا اقتصادی برای منافع روسیه در منطقه ایجاد کند؟

بله، به ویژه در شرایطی که روسیه درگیر اوکراین است و روابط مسکو با هر دو باکو و ایروان در پایین ترین سطح از زمان فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی قرار دارد.

*ارمنستان اعلام کرده است که کنترل کریدور را به طرف ثالثی واگذار نخواهد کرد، اما ترکیه به ایروان گفته است که تحولات جدید در منطقه، موضع ایران را تضعیف کرده است. به نظر شما آیا ایروان در نهایت پیشنهاد آمریکا را خواهد پذیرفت؟ این چگونه می تواند بر منافع ایران تأثیر بگذارد؟

ایروان در سال های اخیر به طور پیوسته به سمت غرب حرکت کرده است. همچنین، دولت ارمنستان ضعیف است و در موقعیتی نیست که بتواند با برنامه های واشنگتن مقابله کند.

علاوه بر این، ترکیه این لحظه را بهترین فرصت برای آنکارا می داند تا در نهایت به هدف دیرینه خود یعنی تسلط بر قفقاز و آسیای مرکزی و تبدیل ایران به یک بازیگر ضعیف و حاشیه ای منطقه ای دست یابد. ایران ضربه ای جدی، اگر نه مرگبار، در پروژه های خود مانند کریدور شمال-جنوب خواهد خورد.

*اگر ارمنستان و جمهوری آذربایجان موافقت کنند که کریدور را تحت فرمولی خاص باز کنند، بهترین رویکرد ایران برای مواجهه با این واقعیت چیست؟

متأسفانه، سیاست های ایران در قفقاز مدت هاست که واکنشی و عموماً ضعیف بوده، به ویژه در قبال باکو.

هرچه باکو بیشتر به ایران فشار آورده و منافع امنیتی و اقتصادی آن را به چالش کشیده، واکنش ایران ضعیف تر بوده است.

این امر به باکو اجازه داده تا خود را با دشمنان ایران، مانند اسرائیل، نزدیک کند و روابط خود را با آنها برای آسیب زدن به منافع ایران تحکیم بخشد.

ایران همواره «یک روز دیر و یک دلار کم» داشته و سال هاست که هزینه سکون خود را می پردازد.

در حال حاضر گزینه های کمی پیش روی ایران است و هیچ یک جذاب نیستند. یک گزینه این است که بر سیاست ها و برنامه های عملی تمرکز کند و از تعیین «خطوط قرمز» ی که قصد اجرای آنها را ندارد، خودداری کند.

در گذشته، بسیاری از مقامات ایرانی اعلام کرده بودند که کریدور زنگزور «خط قرمز» تهران در مورد برنامه های ترکیه و آذربایجان است.

خطوط قرمز زمانی قابل اعتماد هستند که پیامد های مشخصی در صورت عبور طرف مقابل از آنها وجود داشته باشد. مطمئن نیستم که ایران قصد انجام کار معناداری پس از عبور از خط قرمز زنگزور دارد یا خیر. اگر چنین است، اکنون زمان آن فرا رسیده است.